

ANNOTATIUNI despre tíera Hatieglui.

(Urmare.)

III. In Specie.

De pe pórtá de catra miadia nopte a cetatii Sarmizegetusa, cumu iésa drumulu oblu in linia drépta se formédia o ulitia larga ca de 20 pasi, pe acésta ulitia in partea de a stenga cum se pógora de la pórtá, in distantia ca de 100 pasi, se afla zidirea cea mai marétia, amfiteatrulu,

Amfiteatrulu este o derimatura de cladire, in movila sa acumu inalta ca de 5 pasi si in forma dinafara ovala, si are patru porti dupa patru plage ale cerinlui asiediate; portile de catra resaritu si apusu, si acumu in ruinele sale suntu de 5 pasi late, si dea supra loru se pare ca n'au fostu cladiri afara de fruntariu si au servitu pentru intrarea carreloru si a calaretiloru, eara portile din coste se vedu a fi fostu sub zidirile laturiloru impreunate si intocmite pentru pedestri.

Acesta edificiu din leuntru giuru impregiuru au fostu ornatu cu ambite, si ambitulu dedesuptu nu au avutu trépte pentru privitori ci au fostu provediutu cu bratiare de piétra cioplita pana in brau intarite, ca privitorii se fie in securitate, din ambite intra pe usi in odai, acestea in seria din diosu au fostu boltite pe susu cu caramidi si avea feresti mari de catra ambite; asisderea si in casulu alu doilea; — daca au avutu si alu 3. catu nu se póte cu securitate conchide.

Eara odaile de la pórtá cea de catra resaritu pana la cea de catra miadia nopte carele se cunoscu mai bine se afla depre despartiturile ziduriloru cu numerulu 7 iu urmatórea ordine:

1) La intrare pe porta memorata de a drépta

e odaia din taia de 4 pasi in lungu si de atatia in latu,

a 2) e de 6 pasi in lungu séu de catra ambitu, si de 5 pasi in latu,

a 3) e de 4 pasi de catra ambitu, si de 6 pasi in latu,

a 4) e de 7 pasi in lungu si de 6 pasi in latu,

a 5) e de 6 pasi in lungu si de 5 pasi in latu,

a 6) e de 4 pasi in lungu si de 3 pasi in latu;

inse alaturea cu acésta ca o chilie in coste este

a 7) mica de 3 pasi in lungu si de 2 pasi in latu, ce va fi fostu acésta, óre ductulu scarei la alu doilea catu, din vedére nu se póte proiepta.

Acésta forma, ordine si numeru alu odailoru, nu apare asia limpede in célea lalte 3 parti ale amfiteatrului, pentruca suntu mai tare respite, totusi cu probaveritate se póte socoti ca sau tienuu uniformitatea despartirei si intru acelea; si asia acestu edificiu au cuprinsu 28 de despartituri in catulu de de suptu, carele in catulu alu 2. sau pututu immulti anca cu done deasupra portiloru laterale, si asia se fi avutu in 2 caturi 48 de odai.

Arena amfiteatrului este de 50 pasi in lungime si de 38 pasi in latime computandu si meatulu de sub porti.

Arena au fostu pardosita cu caramida intr'adinsu maruntita, carea iau datu fačia rosiéteca, acésta au deservitu pentru mai mare indemanarea luptatoriloru, séu dupa cumu dicu unii scriitori, pentru contestarea neomenóseloru crudimi ce se seversiea prin lupte, eara aceea opiniune a unora scriitori ca cum riulu Hubitiei ar fi adusu acolo nomolu rosietecu prin esundare, aici nu are locu, fiindu anca si acumu ruinele mai pe susu de a putea strabate acolo orí ce unda de noroiu afara de potopu.

Intre derimaturile amfiteatrului acestuia au lasatu scriitorii Husti N. XIX, dupa ace sta altii si

Seivert N. LXXV cumca sau aflatu o pétra cu acestu inscristu:

M. PAPIRIO. M. F. COR.
 PRAEF. COH. I. PAN.
 IN DACIA. PRAEF.
 RIPAE. TIBISSI. DANV
 BIL. CVRATORI. PON
 TIS. AVG. IN. MOESIA.
 II. VIRO. POP. PLEBSQ.
 VLPIA. TRAIAN.
 SAR. PATR. H. M. P.

Eara unde se pastreadia acésta pietra? póte în Vienna dusa de Ariosti la a. 1723. —

De la amfiteatru catra apusu lunga drumulu tierii se afla in curia familiei Dnei Boerése doue odaï pardosite cu mosaice, pe ale carora fundamente au claditu paretii curiei; sale ci din nenorocire si curia sta in ruine negat'a, si mosaicele carele intipuea pre Hectore cu Priamu sau caratu de acolo si sau prapaditu, in catu numai pe margini se mai afla nisce colituri de acestu feliu.

De la amfiteatru spre miadia nópte pana la apa Hatiegului ba si preste apa si pana la satulu Briazova se afla derimaturi si se sapa petri monumentale, asiderea si paralele cu cetatea spre resaritu si de la cetate inainte pana la pereulu celu dintre hotare de catra Clopotiva totu derimaturi se vedu.

Acumu se cuprindemu inaintea ochiloru partea subcetatei carea este in fruntea muriloru cetatii de catra resaritu si mai cu sama se socotimu, ca drumulu lui Traianu celu ce trece pe sub cetate între muri si amfiteatru se mai intinde in linia obla catra resaritu anca ca 600 pasi, apoi se essimu din cetate pe póta de catra resaritu si pe podu se trécemu canalulu, si drumulu acesta in linia obligua selu urmarimu pana candu la numitii 600 pasi se impreuna in unghiu cu celalaltu drumu, aici in distantia acésta se cuprinde subcetatea cea mai alésa carea au deservitu ca o tarie cetatii si anume la a doua ulitia inaintea canalului din susu in diosu de ambe laturile drumului, ce éssu din cetate, se vedu resipituri de cladiri mari carele stau intinse paralelu mai catu murii cetatii; apoi mai nainte in asémenea distantia se vedu earasi resipituri mari paralele celoru preinsemnate, totu de ambe partile drumului cetatii inse mai scurte — eara mai nainte in unghiulu impreunarei drumuriloru este o movila rotunda derimaturile fortarétiei spre apararea acestoru

drumuri asiediate; — acésta se numésceg rópamortiloru, de candu in hotarul Gradiscei de catra apusu Acatiu Borcea la a. 1659 cu ajutoriulu Turciloru au batutu si au resipitu tabara lui Rakotzi si au pusu nume locului „Délulu Boreii“ — pentru ca atunci trupurile mortiloru adunate sau ingropatu in acestu locu.

In apropiérea acesteia fortarétie, cumu te intorci indereptu pe drumulu lui Traianu in departare de 50 pasi dea stenga drumului, din holda cea de pe marginea drumului, ca se póta sapa cucurudiu in an. curg., au trasu in laturi cu boii unu leu mare de pétra, si de lunga densulu o pétra in carea este sapata intr'un ramu rotundu capulu si peptulu unui patriciu romanu, carea se véde a fi fostu pétra din midilocu a impreunarei semicercului portii.

Sapaturi de acéstea ar fi bine ca se se adune la unu locu spre acelu scopu destinatu, ca pentru museu se se carre si acéstea sapatu e prea multu; se se parasésca e pecatu; eara ca se le cuprinda privati nu se cuvine.

Mai catra apusu de la acestu locu in departare ca de 30 pasi in ruinele célea mari, si altuintrea pe locu redicatu asiediate, sau aflatu unu plugu si unu capu de Dieu ca pumnulu, si o medalie mare, tóte de auru care pre cumu spunu sau immanuatu deregatorieï comitatului de pe atunci.

Eara despre partea din susu a subcetatii, si mai incolo despre tóte ruinele subcetatii altele acumu nu dicu de catu ca sunt ruine carele, se intindu pe unu terrenu de 6 ori mai mare ca cumu é in sa cetate.

Si preste totu insemnediu cumca tóte petriile inscriste si ornate, tóte columnele si statuele, cate sau insemnate de scriitori a fi fostu pe tíera Hatiegului, dintre carele unele suntu deportate, unele pe tíera Hatiegului si adi se afla inprastiéte, altele si mai departe suntu carrate, mai cu sama din acéstea ruine sau scormonitu; si observediu, cumca pana astadi preste totu fundamentele la acésta cetate suntu anca neatinse, si derimaturile pana la faéa pamentului, de atunci, in pucine locuri santu de totu scormonite: de unde se póte cunósce cata aduncime de anticitati pentru tóte ramurile sciéntifice si industriale a seclului de atunci jace aici ne atinsa.

Deci se mai odihnésca anca pucinu in ruinele sale pana candu va sosi tempulu, séu se se

reinviédie din fundamente, séu se se scormonésca in catu se nu mai remaie pétra pe pétra, ca asia se dée afara din sinulu seu *célea maretie* ale *mariloru stramosi ai nostri*. —

Acumu se vedemu si locurile de padia din giurulu cetatii: si mai antaie in partea de catra miadia de fačia cu satulu Hubitia, sub munte in departare de la cetate ca de 800 pasi, se afla o cetatiue de padia, carea are in lungime 170 pasi, si in latime 40. — Aici in parétele de catra resaritu e o zidire de 12 pasi in lungu si de 6 in latu — si de la acésta curmedisiu catra apusa de osebi alta cladire de 24 pasi in lungu si de 10 pasi in latu, carea se véde a fi fostu grasdu de caii — ce adevéréadia ca locul au fostu destinat pentru calareti.

In partea de catra apusu fačia cu cetatea nu suntu tarii de padia ci din colo de perein ce forma marginea suburbiului pe costitia, de a reudu se vedu multime de gropi carele sau formatu prin lagarele de eara a militiiloru aici stationate.

Inse pe cóst'a délului de catra (Vest-Nord) apusu spre miadia nópte, afara de cetatiuea de la carnevella pre insemnata totu in linia aceluia délu, camu in dreptulu marginei din susu a coltiului sub-cetatii de catra aceea plaga in padurea „Selea“ in costele délului pe unu siesu redicatu suntu derimaturile ale unei tarie de aparare in lungu si in latu dupa mesura cea dela Hubitia.

Eara preste riulu séu mai bine pereulu ce pune margine cetatii de catra resaritu se redica o delma camu eliptica (ovala), acésta in culmea ei cuprinde urmele unui turnu de padia, eara in costele acesteia de catra cetate in mai multe locuri suntu urme de zidiri, din carele una se cunósce de 20 pasi in lungu si de atatia in latu, din a caria fundamente au sapatu petri patrare cu feru si plumbu intarite, eara sub pólele culmei de catra miadia nópte dreptu pe spinarea delmei este unu turnu patratu earasi de 12 pasi la una lature; si de la acestu turnu catra cetate in linia obla de 200 pasi, si de aci pe sub délu pe lunga perein in susu, se vede zidu carele au incungiuratu acésta culme; de aci, cu probalitate se conchide cumca acestu locu ar fi fostu gradinile regale sub Daci, si dupa aceea a primoriloru Romani carele de odata pe lunga alte cladiri de petrécere au fostu proveidute pe linia culmei si cu turnuri de padia. —

Anca o privire gelnica se mai intorcemu spre

resipiturile acesteia metropole romane, a Romei mice, si se pasimu mai nainte, si mai antaie pe drumulu lui Traianu catra satulu Ostrovu. —

Principiulu si detorinti'a Literaturei.

Spinusiu 6. Augustu.

De candu tipariulu a ruptu in véculu mediu catusiele intunerecului depe orizonulu literaturei nóstre; de candu limb'a romana a triumfatu peste cea slovana, si sia redobenditu locul cuvenitu in literatur'a romana; de atunci intre destule pericle veghiéza unu angeru paditoriu peste dens'a nutrin, duo, si adapanduo. Detorinti'a, si principiulu literaturei este a curati limb'a, a o poli, a sbicii cuvintele varvare si straine, a petrunde in firea limbei. Ea este unu opu care insira ideele omenesci si simtirile cu parerea comuna a invetiatiiloru filologi. Acestu opu nu este singulariu, ci comunu natiunei intregi; precumu o natiune se desclinesce de alt'a cu limb'a, cu datine, cu inbracamintea, si aceste insusiri le pratisédie in despartimentulu ei dela alt'a: asia la cultivirea literaturei toti suntu chiamati! preotu, invetiatoriu, mirénu, poporu comunu, cari se tienu de aceea si radecina, precumu e fia carele constrinsu la lucrare nencetata. Literatur'a nu se desvólta numai prin scrisori, carti, ci si prin cuventu, prin discursuri. Fora efeptu suntu tóte dicerile noue; potu sta ele in carti, déca nu le voru invia in prassa. Sperintia ne envatia ca limb'a mai usioru se envatia din audiu, decatu din carti. Dreptate cunoscuta este ca prassa se inaltia peste teoria in tóte negotiatiunile sociale ale omenimei. Detorinti'a generala a scrierei si chiamarea cea din antaie a literaturei este se imbratiosédie tóte lipsele classelor societatii. Literatur'a partiala nu póte aduce frupturi dorite ca cea generala, ne avendu atata nutretiu. Viétia sociala, imprumutata poleire, envatiarea neintrerupta si deprinderea practica statornicescu basea limbei, si o prefacu in sangele natiunei. A lati, a studia literatura este detorinti'a fiacaruia fiu alu natiunii, minte, industria literara, si bani ei punu temeiu: industri'a prin esemple se stirnesce, mintea se nasce, banii ii da fortun'a ore cuiva, si fericite de acea natiune care se lauda cu spirte a sia inalte, carora literatur'a li idolu de tóte dilele. Nimine va nega cumca la latirea literaturei suntu chiamati in fronte fiii cei mai puternici i acciasi

natiune; totu insulu este Convinsu ca literatura fora societate, fora operarii si bani nu pôte inflori; idolul omenimei, interessulu acesta materialu inbol-desce vointia la lucrare; dar noi de acése feliori avemu mai pucinu, pentru acea si literatura nostra e fora nici unu motivu specialu. Pene acuma numai unii zelosi, cari s'au aredicatu peste folosulu materialu, se interessédia de dinsa; aceia cari siau noveritatu spirtulu cu simtiri natiunale se o scape de peritiune. Gloria, si multiemita spirteloru acestoru sublime! Noua epoca a literaturéi nóstre cere o determinatiune solida si statuarie temeiori; ea, ca o tinera flora, palita de caldurosele radie ale sórelui, are doruintia de nutritóre umedéla, care voru fi amóre, diligintia si sertvire a intregului trupu romnescu catra densa. Literatura atunci pôte fi activa, atunci pôte capata propasire, déca va fi comuna, déca se voru cuprinde toti cu densa, cari cu punga, cari cu opuri, cari cu latirea ei intre poporulu plebeiu. Ea pene astadi este fôrte partiala intre noi; suntu tinuturi intregi unde pôtemu dice ca nici preotii nu se cuprinde cu densa, necumu se se cuprinde poporulu; ellu, afara de agricultura si pucina negotiatorie, n'are nici o deprindere in literatura, si acésta e cauza ca astadi perdemu din tesaurulu limbei nóstre unu cuvintu, mane altu, astadi dice enco romanulu ferésta, mani va dice o dore, si astadi dice in multe locuri (ablacu) adi dice secure daru in multe locuri (fejsza) Pruncii romani unde si ambla la scola si envatia a ceti, dupa ce au lasat scola n'au carti din cari se cetésca veru unu siru romnesce, ma cei mai multu n'are o carte de rogatiune acomodata devuintieloru sale. Cartile nóstre de rogatiuni suntu preotiesci, lungi, cari nu respundu scopului mireniloru.

Acésta neamanavera devuintia credu ca o voru întielege fruntasii natiunii nóstre, cari voru si tipari o carte de rogatiune acomodata poporului romnescu. Pene candu poporulu nu va ceti, intre elu nu se va lati cunoscintia vorbeloru curatu romnesci, pene candu voru remané in beserica totu pelunga (Duch) *) si nu vomu dice si spirtu, pene

*) Domniloru! Ve damu tóta dreptatea asia e, asia se fia cu timpu, dara lipsele nóstre suntu multe si feliorite, incatu nu scii de care se te apuci mai anteu. Ci parerea nóstre este ca in alegerea lucrariloru nóstre sa ne povatuiumu de cunoscúta

atunci nu se va cureti limba in genere, de si in parte o vomu vorbi curata. Cuvintele sbora, inse rostite se lipescu de minte, ér déca jacu imormentate in peptu nu prindu radecina in anim'a natiunei. Noi n'am inceputu enco a rosti asemine cuvinte in beserica si in invetiaturile nóstre, pene candu vedemu pe di ce merge ca se inradecinédie in poporu cuvinte straine. Reului acestuia in veci duraveru numai asia vomu puté pune pedeca, déca vomu lati cuvintele elementului nostru in beserica in scola, in invetiaturile nóstre si si in vorbire privata. Totu romanulu binesimtitoriu cu dorere debuie se audia catu este de schimosita cu tôte feliorile de cuvinte straine vorb'a poporului nostru, unu cuventu bonu romnescu lesne 'lu perdemu, perdutu ó data cu secle nu 'lu recastigamu. Detorintia cea principala ar' fi dara a ne ingrigi de carti folositóre poporului, ca dopo ce lasa scola se aiba ce se cetésca si se se deprinda in carti scrise cu litere strabune.

Vancu.

BIBLIOGRAFIA.

Tocma ésse de suptu teascu Calendariulu, invetiatoriulu poporului, redigeatu si compusu de D. proprietariu alu lui *Georgiu Baritiu*. E destulu a atinge, ca materiele ce le cuprinde acestu Calendaru merita a fi pretiuite de veruce romanu. Mai pe largu de alta data.

massima: *mai anteu de tôte, cele de primu trebuintia, apoi cele de folosu si infine frumosulu*. Cu acea ca tieranulu nóstre séu mesterulu va sci sa dica in rogatiunile sale *spirtu* in locu de *dux* nici evlavia lui nu va mai cresce nici brasdele nu i se voru indoi. D'acea sa lu lasamu sa se inchine cumu s'a inchinatu; dar cu atatu mai vertosu sa ne opintimu alu desvetia de cea ce scie reu in agricultura, nasuindu alu face sa ne produca in timpu mai scurtu grau mai multu sa si nobiliteze viti'a, pomii, legumari'a scl. Literatur'a e productulu tuturor ocupatiuniloru sociali; desavoltanduse aceste se desvolta si acea; vorbele se conditionéza de idei si ideile de vorbe, pene n'ai idea séu lucru nu poti avé vorba; eara incatu ne amu imbogatitu de lucru si idei ve dama tóta dreptatea, inse si aici numai întielegintia are prim'a oblegatiune, asia chiaru ca si la alte natiuni. —

Asta se fia disu singuru numai pentru cura tirea limbei; caci lips'a provederei poporului cu totu felulu de carti folositóre, numai unu obscurantu, unu Momu o aru mai vrea a o desmanta. —

R.

DIN ПРОВЕРЪХРІ ДЕСПРЕ ФЪГЪДЪЕЛІ ШІ
ДАРЪРІ.

(Ф р т а р е.)

Сълтапъл. Поате съ торі дін тѣна вѣзі дѣшман.

Пескаръл. Oдатъ о съ тор, н'о съ тор de доъ орі.

Ші d'oi мѣрі нѣ о съ деа кѣ тѣна нентрѣ mine.

Сълтапъл. Нѣдї плаче съ трѣштї?

Пескаръл. Нічі п'ам ла че мѣрі, нічі ла че трї.

Мѣлгѣреа сѣракълї е тоартеа.

Сълтапъл. Отъл кѣт de рѣъ съ трѣаскъ тот нѣ
съ дѣдрѣ съ тоарѣ.

Съ хѣршїенте кѣ наказрїле. Ші,

Съ дѣвацѣ ка вѣртеле дн хреан.

Пескаръл. Ла орашъла че съ веде кѣлъзъ нѣ
тревѣе.

'Мїам възѣт вїсѣл кѣ окїі.

'Мїа трекѣт фѣіпа прїп траїстѣ.

Ча фост верде с'а вѣкат, ч'а 'тѣлорїт с'а скѣтѣрат.

De акѣт дѣпайте нѣ о съ маї фак вої вѣлцацї.

Тот алѣа (кѣлѣпа) дн дої ванї.

Тот доъ оале'мї фѣрѣ, зна сеакъ ш' алѣ гоалѣ.

Дестѣл ам фост топор de оасе.

Сълтапъл. Веї съ те дѣрѣск кѣ чеѣа?

Пескаръл. Дѣтревї пе волнав: веї сѣдї даѣ
пернѣ?

Нѣмаї волнавї съ дѣтреавѣ. Дар,

Е рѣъ кѣнд аштепцї дела тѣна алѣѣа. Кѣ.

Богатѣл маї таре се плѣнѣ декѣт сѣракъл.

Пѣлѣ а ѣете вої скѣрѣѣе карѣл.

Сълтапъл. Нѣмаї зн чершетор de ар фї, тоцї
кѣ захар лар хрѣні.

Дн сѣжршїт, възѣнд Сълтапъл кѣ нѣл кѣноаште
de фел.

Скрїсе зн вїлет нї іарѣшї дѣндѣл а зїс кѣтре ел:

На аѣеастѣ хѣртївѣцѣ, шерцї ла вїзїрѣл кѣ еа,

Шї дела дѣнѣл акѣма леї токма доъ мїї еа.

Сѣракъл Пескар атѣнѣа пе Сълтапъл кѣпоскънд

Кѣзѣ, сѣрѣтѣ пѣштѣнѣл мѣлте мѣлѣцїмїрї зїкѣнд.

Сълтапъл дѣсѣ кѣ ворѣе d'асте ера 'ндесѣлѣат,

Шї нічі стѣтѣ сѣл азѣл, чї дѣдатѣ а плекат.

Дечї плекѣ еарѣшї Пескаръл вїлетѣ 'а тѣлѣ дїнд,

Фѣкѣнд дн канѣл сѣъ планѣрї шї дѣтрѣ сїне
ворѣнд :

Акѣт пе тоцї ванїї еарѣшї пе дѣндѣлї de воїѣ ведеа,

О сѣ 'нѣен кѣ рѣгѣчѣне сѣл дѣдѣлѣек сѣ мїї деа,

К' атѣнѣчї 'ї ам черѣт кѣ зорѣл шї d'аїа с'а сѣлѣрат,

Шї гѣндїнд ла d'алде асте а шї ажѣне ла палат.

Дѣнд вїзїрѣлѣ вїлетѣл, ел тѣе еарѣшї дїн еї,

Ш дѣ нѣтѣрѣ дѣпайте нѣмаї о мїе de леї.

Ел възѣнд кѣ дѣ оиреште жѣштѣтеа ванїї еар,

Дѣнѣсѣ ка сѣ се роаѣе сѣ 'ї маї деа чеѣа тѣкар:

Сѣ 'ї факѣ Дѣтнѣзѣѣ парте de орї че сѣ ва рѣга;

Сѣ 'ї деа сѣлѣтате, зїле, шї алтеле дѣдрѣга.

Вїзїрѣл ворѣе d'аѣесте пе врѣнд нічі а азѣї,

Ла дат пе вете аѣарѣ ка ш' дн чеѣалѣлѣ зї,

Зїкѣнд: пе сѣрак d'аѣеѣа нѣдї вїне сѣл мїлѣштї

Сѣл скоцї дїн пѣроїѣ аѣарѣ, чї дѣкѣ сѣл дѣ-
врѣлѣнѣштї;

Дѣ даї лѣї ванїї кѣ пѣтѣнѣл шї нѣ поцї сѣл тѣл-
цѣштѣштї;

Din пепенї тѣї те скоаѣе de дѣї вїне сѣ плѣ-
снѣштї.

Пескаръл еарѣшї сѣракъл възѣндѣсе изгонїт,

Дѣ венеа сѣ се отоаре ка зн децѣлѣдѣжѣдїт.

Мерсе спѣсе еар певестїї, еа еарѣшї а дѣнѣнѣт

Сѣл черте сѣл окѣраскъ кѣ кѣте с'а прїченѣт,

Перод, пѣтѣрѣѣ фѣкѣндѣл, пѣтѣфлеѣ, гѣгѣшан прост,

Шї кѣ, ворѣа вѣтрѣнѣаскъ адеѣвѣратѣ а фост.

Adikъ :

De нѣдїп чїне нѣ сѣ тѣлѣцѣштѣе

Нїчі de тѣлат нѣ сѣ дѣвреднїчѣштѣе. Ші,

Ne тѣлѣцѣштїгѣлї 'ї сѣ еа дарѣл.

Дѣї зїсе ел: Неѣастѣ!

Нѣ тѣ кѣлѣа пе колѣлѣл іпїлїкѣлѣлї.

Чїнѣте ла чїнѣте мерѣе нї дарѣл дѣпѣрѣштѣт.

О тѣлѣ спалѣ пе алѣт нї амѣндѣѣ обрѣзѣл.

Дѣшї зїчі хѣрѣ, дѣї зїк чѣѣ.

Дѣшї зїчі вѣжѣтѣ, дѣї зїк сѣлѣтѣ.

Тѣ нѣ нїтїї пе знде сѣл зѣл гѣіпа.

Сѣатѣл тѣерїї, тѣерїлор фолосѣштѣе.

Маїтѣлѣа е тот маїтѣлѣцѣ de 'еар фї сѣатѣл азрїт.

Am еѣ глаголе дн кан.

Нѣ тѣ дѣвѣлѣа сѣ'мї дѣек конїї.

Дѣтвѣцї пе дракъ сѣ деа кѣ нѣшка.

Тоатѣ зїоа гѣѣра, тѣѣра.

Ешї зн драк дѣтѣелїдат. Дар,

Аста е воалѣ кѣ леак, ам еѣ de кожокѣл тѣѣ ак.

Deskide окїї кѣ,

Кѣт сѣнт de пѣкѣжїт сѣ даѣ кѣ кѣдїтѣл дн мїне
сѣнѣе нѣ есе,

Мѣреа. Фѣерѣе сѣнѣеле дн тїне ка дѣтр'о
коаѣе de рак.

Бѣн de гѣрѣ, рѣѣ de лѣкрѣ.

Кѣ сѣфлет вїтеаз нї кѣ трѣп лѣнѣн.

Вїертїї те тѣлѣнѣкѣ de вїѣл. Нѣдї веїї каса?

Кѣнд талаїѣ аре, саре н'аре, кѣнд саре аре, та-
лаїѣ н'аре.

Дѣдї кїорѣсѣк маѣеле de фѣаше.

Наї о пара нѳоарѳ шї мена те довоарѳ.

Am ajuns de poveste 'n царѳ.

Бърватѳ. Чїне рѳде гѳра 'шї дїтїнде.

Гѳра лѳтїї пѳтаї пѳтѳнтѳ о ѳстѳпѳ.

Нѳ о сѳ дїдрептеѳ еѳ лѳтеа кѳ зїтѳрѳл.

De поале рїдїкате нѳ рѳде нїменї, чї де поале
кѳлкате.

Мѳереа. Дїгрѳавѳ не лѳнешѳ сѳ те дѳтѳвѳе
мїнте.

'Щаї дїтїне вреѳѳл ка довлеакѳл ш' аї зтїлѳт
лѳтеа де краставѳдї.

Бърватѳ. Трок Марїко! (Аша о нїема.)

Ловеште-тѳ меле 'n снате сѳ'дї даѳ зп бѳлѳгѳра
de ѳскѳ.

Сѳ ловї ка пѳка дп перете, ка мїреаса ла тоарѳ
шї ка мѳска дп лапте.

Бнде даї шї знде крапѳ!

На'д'о фрѳпѳтѳ кѳ 'д'ам дрѳсо.

Ворѳѳ сѳ фїе, дѳ'мї о лѳлеа де тѳтѳп, кѳ бѳлѳч
сѳ фаче.

Аї ворѳїт де теаї прѳпѳдїт.

Мѳереа. Шї еѳ акѳтаре поатѳ нѳ сѳпт, дар нїчї
фїе че пасере нѳ тѳ тѳпѳлѳкѳ.

Соареле сѳ'мї фїе вѳп, лѳпа сѳ о тѳпѳлѳче вѳр-
колачїї.

Кѳпеле нѳ фѳѳе де кодрѳ, чї де чотар.

Бърватѳ. 'Мї сѳ апрїнде кѳлѳїеле де дорѳ'дї.

De драгѳ че'мї ештї теѳаш вѳга де пѳр дп сѳп.

Лак сѳ фїе броаштеѳ тѳлте.

Мѳтѳ шї татѳ нѳ гѳсеск, дарѳ мѳерї кѳте воеск.

Не мѳереа дп тоатѳ вїаѳа сѳ о пордї дп спїнаре
шї одаѳѳ сѳ о лашї жос, еар еа
сѳ ваегѳ кѳ а остенїт.

Повестеа ѳлѳїа :

Кѳте велеле, кѳте вѳѳе реле тот дп капѳл певѳ-
стїї меле.

Ачеаста зїкѳнд дпдатѳ зндїшоара лѳї дшї еа,

Шї ка шї пѳлѳ акѳша плеакѳ ла таре кѳ еа

Зїкѳнд: аста мїа фост соарта, ѳава зѳмѳл еѳ сѳ
скап,

Треѳѳї сѳ трѳїаскѳ отѳл кѳт 'то фї скрїѳѳ ла кап!

Аша зндїнд гот'ѳзна шї време тѳлѳт трекѳнд,

Ешї еар тїптїл Сѳлтапѳл, ш' дпкоачї дпколо зт-
ѳлѳнд

Злрї ачї не Пѳскарѳл шї еар венї лѳпѳѳ ел,

Стѳнд, колаїгеле!*) дї зїсе ел : колаї се cenda
гел!**)

Сѳлтапѳл. Аѳ нѳ е лесне?

Пѳскарѳл. Лесне, пѳне вїдѳ шї веа вїп. Саѳ,
Арѳ, тачїѳѳ, тѳпѳлѳкѳ.

Сѳлтапѳл. Вреднїк ештї.

Пѳскарѳл. Ана о веас не пїчор ка о пасере дїп свор.

Гѳндештї кѳ е флоре ла зреке. Сѳ.

Каздї акѳл дп карѳ кѳ фѳлѳ. Адеѳѳрат,

Леснеїа вѳга дп зрекїле акѳлї кѳнд веї.

Сѳлтапѳл. Нѳ не потрївїт ла ворѳѳ.

Пѳскарѳл. Чеї че сѳ потрївѳск лесне се дп-
прїетенеск.

Сѳлтапѳл. 'Мї сѳ наре кѳ те кѳпоск.

Пѳскарѳл. 'Мї сѳ наре, поате, о фї шї vom ve-
dea, сѳпт тоате сор кѳ мїпѳѳпа.

Сѳлтапѳл. De нѳ те кѳпощтеат нѳ венѳат ла тїне.

Пѳскарѳл. Адеѳѳрат, фїекаре знде кѳпоаште а-
коло траѳе. Адїкѳ :

Отѳл траѳе ла от шї доѳїтокѳ ла доѳїток.

Сѳлтапѳл. Дїцї сѳпт прїетен.

Пѳскарѳл. Прїетенѳла а отѳлѳї есте пѳвога кѳ ва-
нїї шї сакѳл кѳ тѳлѳїѳл. По-
вестеа ѳлѳїа :

Кѳ рѳделе сѳ веї шї сѳ тѳпѳлѳчї, даравѳрѳ сѳ
п'ѳївї.

Сѳлтапѳл. Поате кѳ аї гѳндїт к'о сѳ'дї чер вре
зп пеште?

Пѳскарѳл. Шї пїсїчїї дї плаче пештеле, дар
кѳнд трече пѳптеа дпкїде окїї.

Сѳлтапѳл. Сѳ п'ѳї грїѳе, пѳ'мї плаче.

Пѳскарѳл. Пїсїка знде п'ѳжнѳѳе зїче кѳ пѳте.

Сѳлтапѳл. Кѳт вѳз, ештї сѳрак!

Пѳскарѳл. Банї аѳ шї Дїганїї. Дар шї,

Васѳлї гол тоѳї дї даѳ кѳ пїчорѳл. Шї,

Нѳ е маї греа воалѳ декѳт пѳпѳѳ голѳ.

Сѳлтапѳл. Еѳ дїцї сѳпт воїтор де вїне. Шї,

Дшї ворѳештї зна дела рѳсѳрїт шї алта дела анѳс.

Пѳскарѳл. Кѳпоск де карѳ поатѳ тѳ дпграш еѳ.

Дечї вѳзѳнд еарѳшї Сѳлтапѳл кѳ не кѳпоскѳт а фост,

Шї дї ворѳеа дѳпѳ хаїне, кѳм шїера 'тѳрѳкат прост;

'ї сѳ фѳкѳ еарѳшї мїлѳ, вѳзѳнд кѳ е тот голѳп,

Фѳрѳ а штї кѳ вїзїрѳл нѳ 'еа дат тѳкар зп ван,

Гѳндеа дп сїне кѳ поате о фї фост кѳтѳа датор,

Орї а дпгѳмпїнат алте, ка зп сѳрак тѳпчїтор.

Сокотїнд ачесте скоасе о хѳртїе дїп сѳпѳет.

Шї скрїїнд дп грѳпса зїсе: па, дїцї маї даѳ зп
вїлет,

Аїчї скрїѳ кѳтре вїзїрѳл ка сѳ'дї деа треї мїї де леї,

Алеарѳ акѳт дпдатѳ шї пѳтаї декѳт сѳ 'ї еї;

Дар сѳ нѳ те вѳз ш' алдатѳ трѳндѳрос на пѳп' акѳт,

*) Лесне вїе.

**) Даѳѳ е лесне вїно шї тѳ.

Дигрижеште де те 'твракъ къ пз'цї маї даѣ пічі
декът.

Ел възжнд къ е Сълтанъа къзъ еарышї ла пьтънт,
Шї 'еа фосг фрїкъ съ зїкъ де візірѣа вр'ън къзънт,
Чи дъкъндъсе ла дънсѣа съ такъ а хотърѣт,
Съ пз 'ї зїкъ пічі о воръѣ, де дї ва да орї шї кът,
Інтръ, дї дете вілетѣа, стътѣ къзътнд смерїт.
Вїзірѣа дшї штіа треава, къ дъпъ че ла чїтїт
Дї опрї ка ш' дпайнте еар жътътатеа дїн еї,
Шї дї дете, адїкъ пзтаї о тіе чїнчї сѣте леї.
Нескарѣа къ възкрїе ванї 'н къчълъ тръгънд,
Дпченъ съ 'ї мълдътмекъ, ворбе мълте ддръгънд;
Дар кънд съ гътеа съ еасъ візірѣа ла 'нторе дїн
дръм,

Зїкънд: vezї аша те 'пвацъ, еар пз ка пъпъ акът;
О пара кіар съ'цї деа омѣа де поманъ, ештї датор
Съ о еї къ възкрїе шї съ фїї мълдътшїтор;
Кът скрїа 'нтъѣ съ'цї даѣ діе? ел, зна шїе де леї.
Вїзірѣа, кът алдоїлеа? ел еар, доѣ мїї де леї.
Аша! візірѣа дї зїсе, ш' акът треї мїї, пшсе фак,
Дн капїтал кът съ каде пенгр'ън ом кът де сърак;
На'д'дї не тоцї, пъп' ла звл шї дъ-ге къ Dъmnezez,
Шї пз фїї прост, діне мїнте 'твъдъа че'цї лам
дат еѣ.

Ізънд ел ванїї гръмадъ шї къ мълдътшїрї плекънд
'ї съ пъреа къ вісеазъ, кътре каса лѣї мергънд,
Тот дї піпѣа къ тъна, къ не 'нкредерї съ зїта,
Съ темѣа къ дї ва піерде дакъ се ва дештепта.
Ажвнъгънд ка 'н звор акасъ шї ка дїн сїмдїрї ештї,
Че фак еѣ невасть, зїсе, dorm орї сѣнт дпвъл-
мъшїт?

Ваї де мїне! еа дї зїсе, доар пз веї фї 'невънїт?
Вїно'цї дн сїмдїрї, че аї? че невої еар теа гъсїт?
Бїтъ-те ла мїне віне, кътре еа весѣа а зїс,
Ам скънат де съръчїе, де пз ва фї кътва віс;
Къ де мълте орї дн сомнз'тї къ ванї 'н мъшї
м'ам вісат,

Шї кънд тъ скълат ла зїоа рътънеам еар дн-
трїсат;

Де ачеїа токъна мъїне о съ тъ въз че фел сълт.
Зїкънд ачеаста дндатъ търнъ ванїї не пътънт;
Неваста къ възкрїе ренезіндъсе дї еа,
Се 'нватъ де пърерї въле, маї ка шї дънсѣа шї ел.
Нъ'ї прїнде сомн тоатъ поаптеа тот шедѣа ш' дї
пътъра,

Шї къ грїке съ пз віе вре зн дшман а 'ї фъра.
Адоа зї дїмїнеацъ, апъкънд дїн къпътъѣс,
Мерде ла телмал дндатъ, се 'твракъ не сїне 'нтъѣс;
Къмпъръ невестїї роке шї змокїне ла конїї,
Зїкъндѣ еа: дар лор хаїне? ел дї зїсе, тз пз шті,

„Копїлѣа пзтаї че тъвъпкъ е халал, че дтвракъ
е харам,

„Іасъ тъ дн воїї меї.
Аштеангъ днтъѣс съ vedem алы дн къпїстере.
Копїлѣаї деї къ палта песте кър съ 'ї віе мїнте
ла кап.

Мзта знде ловеште карнеа креште.
Декът съ пажг еѣ маї віне съ пажгъ еї.
Къї е тімъ пзїоал съ пз'шї фржнъгъ, ел маї не
зртъ копїлѣа о сь'шї пажгъ.
Атѣта ддї зїк:

Кът ддї кът аша тревъе съ жочї.
Ажъгъ зн чомар ла зн кар де оале. Дар,
Сърдѣаї де цава дї къндї де жале.
Орѣаї де цава дї спзї къ с'а фъкът зїоа.“
Дъпъ че Нескарѣа пострѣ се 'твракъ кърат де рънд,
Дшї маї еа ш'о кесеа вълъ, ш' зн чївкъ тарѣ
зїкънд:

„Декът тоатъ вара чоаръ, маї віне 'нтр'о зї шоймѣ.
Боерѣа е тот воер, тъкар д'ар фї 'нчїне къ теїѣ.
Апа кърде піетреле рътъл.
Кънд ва Dъmnezez къ омѣа віне шї дракъа къ колачї.“

Зїкънд д'алде асте плеакъ кътре тарѣ
Къ чївкъ 'н тъпъ ка дн презмѣларе,
Знде къ Сълтанъа се тот днтълнїсе
Ка 'твръкат сь'л вазъ, кът дї норъпчїсе,
Шї, кът съ 'ї ворбеаскъ кънд ел фъчеа планъа
Тот днтр'ачеа време еакъ шї Сълтанъа.
Ел каде 'наптеа 'ї, се фаче жос вроаскъ,
Сълтанъа пз поате акът сь'л взноаскъ.
Се зїтъ ла дънсѣа, че веї? дн днтреавъ:
Еѣ сѣнт, еѣ Нескарѣа, ръспзнде днгравъ.

„Ашъа не знде а шъїкат тъгарѣа тот дъ окоа
къте одатъ. Еѣ сѣнт ачѣла,
Дъшї Doamne че п'ам гъндїт съ тъ шїр че м'а
гъсїт!

Капрїї дї пікъ козда де рже шї еа тот сѣс о діне.“

Дї зїсе Сълтанъа, vezї аша съ каде,
Аї възът акъта че віне ддї шадѣ?
Аш вреа съ штіѣ пзтаї кът къ тз де мїне
Аї вр'о мълдътшїре къ'ц ам фъкът віне?
Нескарѣа. „Гъїна веа апъ шї съ зїтъ ла Dъmnezez.
Сѣнт гата дн фок шї дн апъ съ тъ арънк.
Нз сѣнт вреднїк съ мълдътмекъ.
А врѣт порокъа къ мїне.“

Сълтанъа. „Іасъ асте ворбе, с'а іспрѣвїт глзта;
Чер шї еѣ о сълъжвъ ла тіне акъта.
Тз штії 'тї съ паре островъа кътарѣ
Карѣ зн пзд арѣ адънд фоарте тарѣ,

Съ те дѣчи дндатъ акъта ла дѣнса,
 Съ те пѣи ла гѣра 'и шї съ стрїцї дн трѣнса:
 Каре е порокъ Сълтанъла че'а аре?
 Шї ешїнд ла ворва'дї съ факъ 'нтреваре,
 Тѣ съ зїчї: пороаче т'а трїмїс Сълтанъла,
 Съ'дї фак днтреваре де че 'ї ештї дннманъла?
 Че теаї пѣс дн пїзмъ шї' дї тот даї авере?
 Съ роагъ прїп мїне шї мїлъ ддї чере,
 Съ'дї контепештї гѣра даї да богъдїе,
 Къ лок пѣмаї аре знде съ о шїе.
 Пескаръла дндатъ дн лнотре съ пѣсе
 Шї дрепт ла островъла ачала съ дѣсе;
 Гъсїнд пе лок пѣдъла шї стрїгънд дн трѣнса,
 Ешї о фантомъ дндатъ ла дѣнса,
 Къ скїптръ дн тѣнъ ка о 'мпърътеасъ,
 Дн кїпвї фрѣм'седе де чеа таї алеасъ;
 Хаїтеле, порфїра'ї къ тотъла галаите
 Шї днподовїтъ пѣмаї къ врілаите
 Де пѣреа къ есте о разъ сореаскъ,
 Асфел пѣ пѣтеа от ла еа съ прївеаскъ.
 Ачеаста фантомъ, зїк, саѣ пълъчїре,
 Фъкъ днтреваре к'о дѣлче зїмвїре,
 Зїкънд : че е вѣреа? пентрѣ че о кїамъ?
 Пескаръла, сїрманъла третърънд де снаїмъ.
 Дн зїсе: пороаче т'а трїмїс Сълтанъла,
 Съ роагъ прїп мїне съ пѣ 'ї фїї дннманъла;
 Че 'ї тот даї авере, къ ел сѣрак пѣ е,
 Нічї лок пѣмаї аре знде съ о пѣе.
 Фантома дн зїсе: дѣте де дн сїзне
 Къ ел датор есте а мї съ снїзне,
 Шї съ пѣ съ 'нчерче а'мї да снѣраре
 Къ аша кзвїнте де днгредошаре,
 Къ тѣ пѣз дн пїзмъ днкъ шї маї таре
 Шї дн маї даѣ днкъ де треї орї кът аре.
 Авзїнд Пескаръла асфел де кзвїнте,
 Сперїат песте фїре шї ешїт дїп мїнте,
 Се 'птоарче, се пѣне дн лнотре шї плеакъ,
 Врео днтреваре фѣръ съ 'ї маї факъ.
 Кънд пѣтеа пе таре дн венї 'н гндїре,
 Пѣ днтреватъ, зїсе, д'атеа порочїре?
 Шї кът маї днгравъ днпаної се 'птоарче,
 Мерце ла пѣд, стрїгъ : пороаче! пороаче!
 Каре е порокъла лѣї здреа Пескаръла,
 Каре пе Сълтанъла фѣзъ съ 'ї деа даръла?
 Шї дндатъ есе зн пегрѣ к' арапъла,
 К'о тамвѣръ 'н тѣнъ шї сѣрїнд ка цапъла;

Ел кѣт дн зѣреште гроазъ дн апѣкъ,
 Се 'птоарче дн фѣзъ грѣвїнд съ се дѣкъ;
 Еар порокъла пегрѣ зорпїнд тамвѣра
 Днченъ д'одагъ ла дѣнса къ гѣра,
 Стрїгъндъ'ї: фѣцї! дѣте! съ пѣ'дї вѣз образъла,
 Къ пѣ'мї съ стїнде нічї акът пеказъла;
 'Д'а сазжїт сѣраче шїе мїгїтелъла,
 Къ'мї съ рѣнседе ла тамвѣръ телъла;
 Ш' днмї пїердѣз къ дѣнса атнчеа еѣ часъла,
 Де 'ї дндрептаїз тонъла ш' дн аскълагаїз гласъла;
 Дар де п'авеам треавъ, кѣт пѣ ам къ анії,
 Тѣ дела вїзїръла тот пѣ пѣмаї ванїї:
 Дар ддї кок еѣ тѣрта, пѣ те лас дн паче,
 Ам де фѣркъ днкъ къ тїне сѣраче!
 Шї фѣцїнд Пескаръла пе таре къ васъла
 'ї съ пѣреа днкъ къ 'ї авде гласъла;
 Сѣракъла де мїне! зїкъндъ'шї дн шоапте,
 Мѣлт днмї есте фрїкъ къ 'а вїсез ла поапте!
 Кънд гъндеа ачесте де снаїмъ сїрманъла
 Шї ера апроане с'ажзїгъ лїманъла,
 Есе тот'одагъ о фѣртънъ таре
 Ш' дн днпїнде лнотреа днаної пе таре;
 Валѣрї тарї кът мѣнцїї съ ардїк къ снїзме,
 Съ тѣрѣвѣръ черъла пѣмаї vede лѣме.
 Лнотреа лѣї ка паїзла сългънд песте валѣрї
 Кънд съ треадеа 'н таре, кънд се да де талѣрї;
 Съ легъла отъла 'н вїата лѣї лнотрїдъ
 Кѣт леценї копїмъла днгр'о копъїдъ;
 Ста, кънд ачї валъла дн еа съ се тоарне.
 Кънд пе дїнкоаче алт 'н таре с'о рѣстоарне.
 Ел вѣзънд къ есте 'н прїмездїе таре
 Шї де мѣнтзїре пѣдежде пѣ аре,
 Днченъ къ жале пеїреа с'шї пѣжнъ,
 Съ се тѣнъгїаскъ мѣнїле с'шї фѣжнъ;
 Шї кънд ел де гроазъ пѣжнѣеа, снїнд мѣлте,
 Вїне зн вал таре токма кът зн мѣлте,
 Дн пенеде лнотреа, о спарде де-о стѣжнъ
 Шї ел се афвндъ дн Мареа аджнкъ:
 Днрїте ла анъ, 'нчене съ се зтѣле
 Дн кът пѣмаї поате де лок съ рѣсѣле
 Шї кънд ел къ лѣпте дн апа чеа рече
 Се афла дн кїпѣрї ка съ се днече,
 Се дештеантъ 'ндатъ дїп ачесте вїсе
 Шї гъндїнд ла еле днтрѣ сїне 'шї зїсе;
 „Дракъ 'шї вате жок де от ла вѣтрѣнеде!“